

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/108/2017
Identifikačné číslo spisu: 5714210586
Dátum vydania rozhodnutia: 13.08.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Edita Bakošová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5714210586.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci navrhovateľa H., trvale bytom v Q., adresa pre doručovanie: B., zastúpeného opatrovníkom Mesto Martin, proti odporcovi H., bývajúcemu v Q., t.č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby, Mierové námestie 1, priečinnok 41, Ilava, zastúpenému Mgr. Petrou Hrubovou, advokátkou v Ilave, Mierové námestie 93, o zvýšenie výživného, vedenej na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 5 C 209/2014, o dovolaní odporcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 23. februára 2017 sp. zn. 10 Co 340/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Martin rozsudkom z 30. júna 2016 č. k. 5 C 209/2014-121 zamietol návrh navrhovateľa na zvýšenie výživného a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že povinnosť platiť výživné na navrhovateľa vo výške 80,- eur je určená už starším právoplatným rozhodnutím Okresného súdu Martin č.k. 10 C 222/2010, ktoré nadobudlo právoplatnosť 26. januára 2011 a nad uvedenú výšku výživného bolo právoplatne rozhodnuté predchádzajúcim rozsudkom z 5. marca 2015 č.k. 5 C 209/2014-57 (zamietnutím návrhu v tejto časti). O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

2. Krajský súd v Žiline uznesením z 23. februára 2017 sp. zn. 10 Co 340/2016 odmietol odvolanie povinného s poukazom na § 386 písm. b/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“). V odôvodnení uviedol, že navrhovateľ (dospelý syn) sa podaným návrhom doručeným súdu 30. júla 2014 domáhal uloženia odporcovi povinnosti platiť mu výživné sumou 300,- eur mesačne počnúc 30. júlom 2014. Súd prvej inštancie v poradí prvým rozsudkom z 5. marca 2015 č.k. 5 C 209/2014-57 uložil odporcovi platiť navrhovateľovi výživné 80,- eur mesačne a nad sumu 80,- eur návrh zamietol. Krajský súd v Žiline uznesením z 25. novembra 2015 sp. zn. 10 Co 330/2015 zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o stanovenej vyživovacej povinnosti vo výške 80,- eur mesačne a v rozsahu tohto zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie, pričom výrok v zamietajúcej časti nad sumu

80,- eur zostal právoplatný. Keďže súd prvej inštancie rozsudkom z 30. júna 2016 zamietol návrh navrhovateľa aj ohľadne sumy výživného vo výške 80,- eur, nedošlo k žiadnemu „zásahu“ do práv a oprávnených záujmov povinného, napadnutým rozsudkom mu nevznikla ani nebola deklarovaná žiadna povinnosť, čoho následkom nie je subjektívne oprávnenou osobou na podanie odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie odporca, ktorý prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 420 písm. d/ C.s.p. Uviedol, že 27. marca 2014 podal v postavení žalobcu na Okresný súd Martin návrh na zrušenie vyživovacej povinnosti na plnoleté dieťa - syna H. (navrhovateľ v predmetnom konaní - pozn. dovolacieho súdu), čím začalo konanie vedené pod sp. zn. 10 C 71/2014, ktoré doteraz nie je právoplatne ukončené. Navrhovateľ podal 30. júla 2014 na Okresný súd Martin návrh na zvýšenie výživného voči dovolateľovi, čím začalo konanie pod sp. zn. 5 C 209/2014. Okresný súd Martin v tomto konaní (t.j. vo veci, ktorá začala neskôr) rozsudkom z 30. júna 2016 č.k. 5 C 209/2014-121 rozhodol tak, že návrh na zvýšenie výživného na plnoleté dieťa zamietol. Konaniu vedenému pod sp. zn. 5 C 209/2014 tak predchádzalo konanie vedené pod sp. zn. 10 C 71/2014 a pretože obe konania majú rovnakých účastníkov, rovnaký predmet konania a rovnaké skutkové okolnosti, od ktorých sa právo odvodzuje, mal súd prvej inštancie konanie vedené pod sp. zn. 5 C 209/2014 zastaviť. Keďže uvedené konanie nezastavil ani odvolací súd, je tým daný dovolací dôvod podľa § 420 písm. d/ C.s.p. Dovolateľ preto navrhuje rozhodnutia súdov nižších inštancií zrušiť a konanie zastaviť pre nedostatok procesnej podmienky v zmysle § 161 ods. 1, 2 C.s.p. s poukazom na § 159 C.s.p.

4. Navrhovateľ sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) účastník konania zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Na konania vo veciach výživného plnoletých osôb sa s účinnosťou od 1. júla 2016 vzťahuje zákon č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „C.m.p.“). V zmysle § 2 ods. 1 C.m.p. sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže C.m.p. neustanovuje inak, dovolací súd ďalej skúmal možnosť aplikácie ustanovení C.s.p. pre konanie o dovolaní dovolateľa.

7. Podľa § 419 C.s.p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

8. V danom prípade je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu s poukazom na § 420 písm. d/ C.s.p., keď podľa názoru dovolateľa súdy nižších inštancií porušili zákaz litispendencie, čoho následkom konanie vedené pod sp. zn. 5 C 209/2014 vytvorilo pre konanie vedené pod sp. zn. 10 C 71/2014 prekážku res iudicata.

9. Podľa § 420 písm. d/ C.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie.

10. Toto ustanovenie dopadá na prípady, v ktorých súd rozhodol napriek tomu, že mu v tom bránila prekážka veci právoplatne rozhodnutej (§ 230 C.s.p.) alebo prv začatého konania (§ 159 C.s.p.). Prekážka prv začatého konania (litispendencie) vzniká (je daná), ak na ktoromkoľvek všeobecnom súde Slovenskej republiky je začaté konanie s rovnakými subjektmi, rovnakým predmetom konania a rovnakými skutkovými okolnosťami, z ktorých je vyvodzované žalobou uplatnené právo. Totožnosť účastníkov (procesných strán) je daná aj vtedy, ak v neskoršom konaní stoja proti sebe rovnaké subjekty v opačnom procesnom postavení. Predmet konania je vymedzený petitom žaloby a základ

uplatneného nároku je určený skutkovými okolnosťami, ktorými je petit zdôvodnený. Inými slovami, totožnosť vecí je v uvedenom kontexte charakterizovaná totožnosťou nároku, o ktorom už prv začalo konanie za podmienky, že sa opiera o ten istý právny dôvod; ten je daný len vtedy, ak plynie z toho istého skutkového stavu. V danom prípade musí ísť o rovnaký druh uplatneného nároku, totožnosť predmetu nebude daná napríklad vtedy, ak súd v jednom konaní rozhodoval o tom, či žalovanému prislúcha právo zodpovedajúce vecnému bremenu, a v druhom konaní sa má rozhodovať o jeho zrušení alebo obmedzení (por. R 34/1986).

11. V posudzovanom prípade dovolateľ odvodzoval opodstatnenosť svojej argumentácie z toho, že predmetnému konaniu (sp. zn. 5 C 209/2014) na súde prvej inštancie predchádzalo iné konanie Okresného súdu Martin vedené pod sp. zn. 10 C 71/2014, ktoré začalo skôr a za situácie, kedy obe konania mali rovnakých účastníkov, rovnaký predmet konania a rovnaké skutkové okolnosti, od ktorých sa právo odvodzuje, bolo povinnosťou súdu prvej inštancie neskôr začaté konanie (sp. zn. 5 C 209/2014) zastaviť. Dovolací súd sa nestotožňuje s týmto názorom dovolateľa, pretože v uvádzaných konaniach nešlo o rovnaký druh uplatneného nároku. Konanie o zrušenie vyživovacej povinnosti otca voči plnoletému dieťaťu nemožno obsahovo stotožniť s konaním o zvýšenie jeho vyživovacej povinnosti k tomuto dieťaťu. Nakoľko je v takomto prípade vylúčená totožnosť predmetu (nároku), nemôže ísť o tú istú vec, a teda námietka dovolateľa o existencii takejto vady konania je neopodstatnená. Pre úplnosť dovolací súd uvádza, že za tejto situácie nemohla vzniknúť ani prekážka res iudicata pre neukončené konanie (sp.zn. 10C 71/2014). Dovolací súd len na doplnenie uvádza, že napadnutými rozhodnutiami súdov prvej inštancie nebola dovolateľovi uložená žiadna povinnosť a ani preto nebol subjektom oprávneným podať dovolanie (rozhodnutie nebolo vydané v jeho neprospech - § 424 C.s.p.).

12. Na základe uvedeného dospel najvyšší súd k záveru, že postupom odvolacieho súdu nedošlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. d/ C.s.p. Z dôvodu, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, dovolací súd dovolanie podľa § 447 písm. c/ C.s.p. odmietol.

13. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.).

14. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.